

Tidskriften

Kuba

Utgiven av Svensk-Kubanska Föreningen

Nr 4. 2003. 25 kr

Nu har den kommit,
omarbetad, uppdaterad,
Studieboken om Kuba
KUBA
en annan värld är möjlig

Den kan köpas på/beställas från Svensk-Kubanska Föreningen för
130 kr,
plus frakt vid postbefordran

I den kan du läsa om Kubas samhälle, grundlag, folkmakt och demokrati, arbetsliv och vardagsliv, kultur och religion, hälsovård, ekologiskt jordbruk, idrott, utbildning och om Kubas solidaritet med fattiga länder i världen.

Ditt bidrag behövs till
Svensk-Kubanska Föreningens
STÖDFOND
pg 40 54 11 - 0

Tidskriften
Kuba

Nummer 4/2003
Årgång 33

TIDSKRIFTEN KUBA ges ut för att sprida information om det kubanska folkets kultur och samhällsliv. Tidningen utkommer med 4 nummer per år och ingår i medlemskapet i Svensk-Kubanska Föreningen. PRENUMERATION kostar 100kr/år. Sätt in pengarna på pg 40 54 11 - 0.

SVENSK-KUBANSKA FÖRENINGEN är en partipolitiskt obunden förening med målsättningen att stödja den socialistiska revolutionen på Kuba och det kubanska folkets kamp mot imperialismen samt att främja kontakter och samarbete mellan de svenska och kubanska folken. MEDLEMSAVGIFT i Svensk-Kubanska Föreningen är 250 kr/år och sätts in på postgiro 40 54 11 - 0.

REDAKTION: Sture Arrhed och Eva Björklund. ANSVARIG UTGIVARE: Eva Björklund. ADRESS: Box 450 65, 104 30 Stockholm. BESÖKSADRESS: Drottninggatan 89-91, Stockholm. TELEFON & FAX: 08-319530. TRYCK: A-GRAPHICA 2001. ISSN 1402-8638

INNEHÅLL NUMMER 4 • 2003

- PIPPI LÅNGSTRUMP OCH HARRY POTTER
- FÖRBJUDNA PÅ KUBA!? 3
Eva Björklund
- LÄRARE STARTAR POLITISK STORM I VENEZUELA 5
Sture Arrhed
- KUBA JUNI 2003 6
Eva Björklund
- REVOLUTION I UTBILDNINGEN 8
Dallas Mornings News, övers. Sture Arrhed
- USA-UNGDOMAR MÖTER SOCIALARBETARE 8
Paul Pedersen, The Militant, övers. Sture Arrhed
- LANDSBYGDENS ELEKTRIFIERING 9
Rolando Zanzi
- HABANEROS, LATINAMERIKA, CHILE 10
Nya fotoböcker, och böcker om kuppen i Chile för 30 år sedan
- MER BÖCKER OM "DISSIDENTER", MULLVADAR,
POLITISKA FÅNGAR OCH EN RESEGUIDE 12
- VENEZOLANER HURRAR OCH PROTESTERAR MOT
KUBANSKA LÄKARE 13
Ur Miami Herald, Reuters och AP, övers. Sture Arrhed
- Orishas, Grammybelönad rapgrupp
"EUROPA ÄR INGEN RÄKMACKA" 16
Tania Cordero, La Jiribilla, övers. Eva Sjöblom
- Årets Latinska Grammy
UTESTÄNGER KUBANER 17
- Compay Segundo till sista vilan
VÄRLDENS ÄLDSTE MUSIKER 17
Dick Emanuelsson
- VARKEN EU ELER USA KOMMER ATT FÅ SISTA ORDET 18
Fidel Castro 26 juli 2003, övers. Eva Sjöblom
- NORDISKA BRIGADEN OCH EKOLOGISKT JORDBRUK 20

Pippi Långstrump och Harry Potter - förbjudna på Kuba!?

Eva Björklund

Detta påstående är en återkommande höjdpunkt i artiklar, insändare och broschyrer från medlemmar i Silc (Swedish International Liberal Center) och andra som dragits med i kampanjen för s k fria bibliotek på Kuba. Kubaner i exil som Guillermo Cabrera Infante eller stora internationella författare som George Orwell, Mario Vargas Llosa m fl påstås också vara bannlysta.

Ren och skär lögn

Hela kampanjen bygger på lögn. Den kan bara existera eftersom all information om verkliga förhållanden på Kuba är bannlyst i svenska massmedia. Så absurda lögn bevisar också att de sakliga argumenten tryter. Gå in på vilket kommunbibliotek som helst på Kuba, fråga vilka skolbarn som helst: de har läst Astrid Lindgrens böcker, och Pippi är storfavorit. Och under sommaren visades Harry Potter på bio. Eller kolla dagstidningen Granmas hemsida med artiklar om Orwell, riktade till en kunnig och beläst publik. Det är i USA som Pippi betraktas som alltför upprorisk och frispråkig och Harry Potter utpekade som fara för barn och ungdom, och där övervakningen av medborgarna börjar närma sig Orwellska proportioner.

Amerikas bibliotekarier avfärdar kampanjen

Trots att kampanjen startade och drivs från USA sedan 1998, med federala anslag, har den inte lyckats övertyga bibliotekarier där och i Latinamerika och Kanada om att kubanska myndigheter förbjuder böcker och förtrycker "oberoende bibliotek". Kanske för att de ofta har verklig erfarenhet av censur, bannlysningar och bristande resurser till bibliotek. Sedan länge förekommer ju att delstater och kommuner bannlyser Darwins utvecklingslära, Huckleberry Finn m.m. och på senare tid böcker av Alice Walker och Isabel Allende. Till detta har nu lagts påbud att bibliotekarier ska informera om vilka böcker folk lånar och om övervakning av internet

Astrid Lindgren tillhör favoriterna, det visar de slitna exemplaren på Havannas Stadsbibliotek.

Det finns 385 offentliga bibliotek och över 6.000 skolbibliotek med 50.000 datorer, TV-apparater och video. På över 1.000 glesbygdsskolor får de elektricitet från solceller. Och 12.000 välutbildade bibliotekarier. Före 1959 fanns nästan inga offentliga bibliotek och en miljon vuxna analfabeter. Idag är hela befolkningen läskunnig och har utbildning i nivå med rika industrialiserade länder. Och böckerna är världens billigaste. På 12:e internationella bokmässan i Havanna i februari deltog 440.000 människor. Efter Havanna turnerade mässan runt till trettio städer. Totalt såldes 3-4 miljoner böcker. Foto Ingvor Karlsson

och en allt frekventare censur i radio och TV av misshaglig musik, journalister, intellektuella och artister.

Sedan 1999 driver USA-finansierade "Friends of Cuban Libraries" kampanj i ALA, Amerikanska Biblioteks-föreningen, och IFLA, Internationella dito, för att de ska fördöma Kuba, men utan framgång. ALA, och andra bibliotekarieorganisationer, som t ex Canadian Librarian Association, Progressiva Librarians Guild, Londonbaserade Cuban Library Solidarity Group m fl har skickat flera undersökningsgrupper till Kuba som gång på gång kunnat konstatera att de s k oberoende eller fria biblioteken "varken har böcker, bibliotekarier eller läsare". Och att de som framställer sig som oberoende bibliotekarier tillhör en grupp på 100-200 personer som ena dagen uppträder som oberoende journalister, andra dagen som bibliotekarier och den tredje som företrädare för ett eller annat politiskt parti. Och att de må vara oberoende av den kubanska staten, men inte av USA. Så i stället för att fördöma Kuba har ALA och IFLA ingått samarbetsavtal med kubanska biblioteks-föreningen och kritiserat USA-regimens ansträngningar att begränsa kubanska biblioteks tillgång till informationsmaterial, bl a att USA förbjuder kubanska bibliotek att använda litteratur-databaser som SAFARI och OCLC.

New York Times öppnare än DN

Och trots att kampanjen utgår från USA kan ändå tidningar där publicera sakligare information än svenska massmedia. Som t ex Chicago Tribune 020210: "Två små bokhyllor utgör Rogelios Traviesos 'oberoende bibliotek'. Han kan inte påstå att hans lilla bibliotek på något sätt trakasseras". CT informerar också om att USAs intressekontor i Havanna månatligen förser dessa "bibliotek"-registrerade på intressekontoret - med böcker för att underlätta ett systemskifte, enligt uppgift från cheferna för intressekontoret. Och att såväl Vargas Llosa som George Orwell finns på bibliotek i

Havanna.

Och Atlanta Journal 020515. "Det påminner mer om en lärares arbetsrum än vad vi skulle kalla ett bibliotek. Två väggar med bokhyllor i ett litet rum, med några hundra titlar. Bibliotekarien Gisela Delgado bläddrar i Miamitidningen 'Diario de las Americas' i sin lägenhet."

New York Times skriver 030628 med anledning av ALAs årsmöte i Toronto juni 2003: "Små bibliotek i privata hem som sprider material som de säger regeringen har förbjudit. Räcker det med att ha ett hundratal böcker och låna ut dem till dina vänner för att du ska kunna kalla dig bibliotekarie? frågar sig Edward Erazo, ordförande för ALAs Latinamerikaavdelning."

"Fastän vi skickat flera undersökande grupper till Kuba har vi inte funnit något belägg för att böcker är förbjudna eller att bibliotekarier trakasseras" säger Michael Dowling, chef för ALAs internationella kansli. NYT citerar också att Kuba har det finaste bibliotekssystemet i tredje världen och ALA-ordföranden Freedmans uppgifter om anklagelser att de sk oberoende är betalda agenter för USAs regering. Det framkommer också att Rickard Kent och "konsulten" Sanguinetti, enda medlemmarna i "Friends of Cuban Libraries", de facto finansieras med federala anslag.

"Med tanke på de privata boksamlingarnas begränsade läsarskara och avsaknaden av utbildade bibliotekarier så vore det effektivaste sättet för USAs regering att förse det kubanska folket med information, att skänka den till det utbredda och aktiva offentliga bibliotekssystemet, skriver ALA i en rapport om Kuba". Det kan NYT informera om.

Agenter för fientlig främmande makt

Sedan 1959 har USA med invasionsförsök, sabotage, terroraktioner, biologisk krigföring, ekonomisk blockad mm försökt återta kontrollen över Kuba. Sedan 90-talet har USA skärpt blockaden, terroraktionerna från Miami har ökat, och propagandakampanjen intensifierats. 1996 stiftade USAs kongress lag om att tillsätta en USA-vänlig regim på Kuba och förbereda det genom att skapa en "demokratirörelse". Det öppna stödet till "oberoende" bibliotekarier, journalister m fl har 1997-2002 uppgått till över 20 miljoner dollar, enligt USAID bara en liten del av pengaflödet. Dess öppna budget för 2003 är 7 miljoner dollar.

Bush-regimen har också häftigt trappat upp de verbala angreppen mot Kuba bl a med grundlösa anklagelser om biologiska vapen och stöd till terrorism. Detta tillsammans med USAs nya militära doktrin att slå till först "på ett ögonblicks varsel i vilket mörkt hörn i världen som helst" utgör också ett påtagligt akut hot mot Kuba som har skäl att frukta att ett "förebyggande" anfall förbereds. Detta, och inte deras åsikter, är bakgrunden till att 75 kubaner som mot betalning samarbetat med USAs intressekontor i Havanna dömts till långa fängelsestraff. Det är självklart ett brott i vilket land som helst att direkt samarbeta med fientlig makts krigföring, oavsett om man kallar sig bibliotekarie, journalist eller vilket yrke som helst. Och det har inget att göra med deras eventuella verksamhet med bokutlåning. Däremot har deras verksamhet och Pippi-kampanjen mycket att göra med de förberedelser som pågår i Washington för den "slutliga lösningen" på Kuba-frågan.

Den djupa ekonomiska kris som drabbade Kuba när all handel upphörde med f.d. Sovjet i början av 90-talet och USAs blockad skärptes, innebar att nästan all bokutgivning upphörde. Men inget bibliotek stängde, öppettiderna minskade inte, inga bibliotekarier sades upp. De senaste 8 åren har ekonomin vuxit trots USAs ekonomiska krigföring. Men percapitainkomsten är mindre än 10 % av den rika världens, och jämfört med svenska bibliotek har de kubanska få och mycket slitna böcker.

IFLA/FAIFE 030708

IFLA uppmanar igen USAs regering att undanröja de hinder dess politik utgör för kubanernas fria tillgång till information, och uttrycker sin djupa oro över effekterna av USAs politik för att begränsa tillgången till information. Nyheterna om att Marcia Media Cruzata, på Nationalbiblioteket José Martí, nekades visum för att delta i Karibiska biblioteksförningens 13:e generalförsamling i Puerto Rico har ökat IFLAs oro över USAs politik att isolera Kuba. Tidigare har professionellt utbyte tillåtits, men på senare tid har de försvårats. Detta förstärker effekten av den långa handelsblockaden mot Kuba som påtagligt har försvårat för de kubanska biblioteken att tillgodose folkets behov. IFLA har tidigare uppmanat USAs regering att ge Kuba tillgång till information och ta itu med blockadens effekter på informationsspridningen. På sitt rådsmöte i Boston i augusti 2001 gav IFLA uttryck för sin starka oro över effekterna av blockaden och uppmanade USAs regering att undanröja de hinder för tillgång till information och professionellt utbyte som dess Kuba-politik skapar (FAIFE är IFLAs Kommitté för fri tillgång till information och yttrandefrihet).

KANADAS BIBLIOTEKSFÖRENING 030704

Motsätter sig varje utländsk regerings försök att undergräva Kubas regering genom ekonomisk blockad, undergrävarande verksamhet, militära äventyr, mordförsök och finansiering av politisk opposition genom "civilsamhälleorganisationer". CLA uppmanar IFLA att organisera en internationell kommission med framträdande och oberoende bibliotekarier för att hålla offentliga utfrågningar och vidare undersöka de "oberoende bibliotekens" roll på Kuba, och anklagelser att de finansieras av utländska organ vilkas politiska program är regimskifte.

Lärare startar politisk storm i Venezuela

På Kubas största tryckeri i Holguin jobbade hundratals arbetare övertid för att trycka miljoner böcker med litteraturrens klassiker för det alfabetiseringsprogram som startats i Venezuela. Kampanjen som började i juli har dragit på sig hård kritik från oppositionen, som säger att president Chavez vill kubanisera Venezuela, världens femte största oljeexportör, och använda alfabetiseringen för att fördjupa revolutionen. För Kuba genomförde ett liknande projekt när en kvarts miljon lärare och ungdomar drog ut över landet i en årslång kampanj 1961 för att lära en miljon kubaner att läsa.

Men Eliecer Olayza som leder "Mission Robinson: Jag kan göra det", som alfabetiseringsprogrammet heter, avfärdar kritiken. "Det handlar bara om kulturellt samarbete mellan två länder." Programmet är döpt efter Simon Bolívars lärare Simon Rodríguez med smeknamnet Robinson.

13 MILJONER BÖCKER SKÄNKTA AV KUBA

Böckerna började delas ut i mitten av juli. President Hugo Chavez och utbildningsminister Aristobulo Isturiz närvarade vid lanseringen i Poliedro de Caracas. De sk "familjebiblioteken" tryckta och skänkta av Kuba är drygt en halv miljon set med 25 böcker var av välkända författare.

Lanseringar som den i Caracas ägde rum i hela Venezuela, sa Chavez och underströk att utbildning har högst prioritet. Bland författarna finns Miguel de Cervantes, William Shakespeare, Ernest Hemingway, José Martí, Honoré de Balzac, Ruben Dario, Mario Benedetti, Nicolas Guillen, Pablo Neruda, Daniel Defoe, Jack London och Antoine de Saint Exupery. (EFE 030715)

LÄS- OCH SKRIVKURSER I NICARAGUA

En kurs utformad för att lära folk att läsa och skriva, som tagits fram på Kuba, har just genomförts i Nicaragua under 3 månader för 234 analfabeter från 3 kommuner, med hjälp av kubanska specialister. Enligt rapporter från Managua fullföljde 93 procent och bara 5 procent slutade. Samordnaren för programmet Nytt Hopp, René Salgado, berättade att 223 deltog i slutexamen. 209 godkändes och resten kommer att fortsätta tills de blir det. Det var i april som tre radiostationer drog igång programmet, det första i sitt slag i Centralamerika, med kubansk hjälp. René Salgado berättade att de tre kommunerna var utvalda för sin höga andel analfabeter. Enligt senaste statistik kan 43 procent av befolkningen i Matagalpa varken läsa eller skriva. (RHC 030722)

KUBANER LÄR MAORIER ATT LÄSA OCH SKRIVA

"På Kuba känner vi hunger att lära oss, inte hunger för mat," berättade Grisel Ponce Suarez vid ett möte 5 juli som organiserats av Nya Zeelands Kuba-förening.

Ponce är en av tre internationella volontärer som har tillbringat flera månader på Nya Zeeland med att lära människor läsa och

"Utan tvivel är det en ambitiös plan att alfabetisera en miljon människor," säger Olayza, direktör för INCE, nationella utbildningsinstitutet, där de kubanska specialisternas karibiska dialekt nu är välbekant. De kommer att utbilda mer än 100.000 venezolaner till alfabetisörer.

Utbildningsprogrammet är en av flera samarbetsprojekt mellan länderna. Enligt ett avtal undertecknat av presidenterna Chavez och Castro år 2000, säljer Venezuela 53.000 fat råolja dagligen till Kuba och Kuba hjälper Venezuela med läkare, tekniker inom sockerindustrin, idrottstränare och jordbruksexperter.

Alfabetiseringsprogrammet bygger på en metod som utvecklats av den kubanske pedagogen Leonela Relys, som sa att inom tre månader kommer deltagarna att ha lärt sig skriva sina namn, läsa hjälpligt och skriva enkla meddelanden och brev, efter 65 kurstimmar med tillgång till audiovisuella hjälpmedel och övningsböcker.

"Det är en revolutionerande teknik," säger Olayza. "Det finns andra metoder, men den här ger bäst resultat."

Regeringstjänstemän säger att de mest lovande eleverna kommer att belönas med mark, stipendier, resor till Kuba och till och med ett bibliotek med 25 klassiker, med verk av Pablo Neruda, Nicolas Guillen, José Martí, Ernest Hemingway och Jack London.

(källa Reuters 030806, översättning Sture Arrhed)

skriva. Hon och kollegerna Mercedes Zamora Collazo och Gloria Mendez Martinez blev inbjudna av Te Wananga o Aotearoa, en högskolefilial i den lilla staden Te Awamutu. Uppdraget var att utveckla ett program för att förbättra läs- och skrivkunnsigheten hos de maoriska eleverna.

En undersökning gjord av OECD har visat att hundratusentals vuxna i Nya Zeeland har för dålig läskunnighet för att kunna delta i arbetslivet. Problemet är procentuellt högre bland maorier och på småöarna i Stilla Havet. Arbetslösheten bland dem är också mycket högre än genomsnittet.

Rongo Wetere, högskolefilialens rektor, beskrev hur han reste till Kuba för att få igång projektet "rädd för att han skulle bli utskrädd i Nya Zeelands utbildningskretsar."

Kuba juni 2003

Eva Björklund

- Skolor med nya datasalar,
- Husläkare med traditionell och alternativ medicin,
- Bostadskvarter med egna organiska grönsaksodlingar,
- Ekologiska jordbruk på nedlagda sockerbruk,
- Konsthantverkarens egna kulturhus,
- Äldreboende i gamla Havannas kulturhistoriska kvarter,
- Baptistgudstjänst i förorten, yorubahögtid mitt i stan
- Trygga kvällspromenader bland människor av alla färger och slag, i salig blandning,
- Möten med stolta, högtbildade kvinnor som uppnått sjätteplats i världen när det gäller representation i parlamentet.
- Vänlighet, öppenhet, självklar prioritering av människorna, var och en, och deras möjligheter till ett värdigt liv.
- Kulturliv som blomstrar igen - efter de magra åren i början av 90-talets ekonomiska kris - med grannskapsprojekt överallt, kulturarbetare ute i bostadsområden och kvarter, samarbete mellan folkkultur och finkultur, entusiasm, hängivenhet och en enorm kulturell rikedom trots den materiella fattigdomen.

USA och EU stoppar kulturutbyte

När USA under 90-talet stiftade nya lagar för att skärpa den ekonomiska krigsföringen mot Kuba så anslog de också hundratals miljoner för undergrävande verksamhet, och en del av detta skulle gå till att utveckla kulturellt utbyte. USA trodde att det skulle bidra till att vända kubanerna mot sitt samhällssystem, men i stället började allt fler av USAs kändisar påverkas av det kubanska kulturlivet och ställa krav på att krigsföringen mot Kuba skulle upphöra.

Så nu har Bush-regimen dragit in på möjligheterna till kulturutbyte och vägrar inresevisum för kubanska orkestrar, konstnärer och författare, och vägrar tillstånd för USAs dito att besöka Kuba. På samma väg går EU som i sin iver att efter Irakkriget blidka USA ger sig på Kuba, och begränsar kulturutbytet. Men ingen kan hindra de kubanska kulturarbetarnas hängivna arbete ute bland människorna, ett arbete som stärker självkänslan och berikar livet och gör det möjligare att stå emot den oro som förståeligt nog sprider sig inför imperiejätten USAs upptrappade hot och självpåtagna rätt att bomba vilket mörkt hörn i världen som helst sönder och samman, inklusive Kuba.

Kubas självkänsla retar USAs/EUs herrar

Problemet med Kuba är att det visar att en annan värld är möjlig, att även ett fattigt folk utsatt för ekonomisk blockad kan åstadkomma underverk, att folk kan hålla rädslan på avstånd, trots att fienden tränar terroriststyrkor i träsket i Florida på 15 mils avstånd, och trots att USA har utarbetade planer på flottblockad och invasion.

Bland nedgångna bostadskvarter stiger människorna fram, utbildade, välklädda, med självkänsla och stolthet över sig själva och sitt land. Det är kanske det som mest retar den nykolonialistiska euroamerikanska världens ledare, att kubanerna inte är underdåniga, inte böjer sig för hot och utpressning, utan anser sig vara likvärdiga parter. Fattigt folk ska buga och tacka och ta vad som bjuds, även om det bara är fortsatt utplundring, och det gör inte kubanerna.

Skulle fler folk kunna använda sina resurser för ta sig ur underutvecklingen, skulle det innebära minskad makt och profiter för USA- och EU-bolagen, och dra undan mattan för det rika konsumtionssamhällets oerhörda slöseri.

Propagandalögner

Därav all denna massmediala propaganda om förbjudna Pippiböcker, fängslade journalister och bibliotekarieer, förföljda homosexuella, kristna och mörkhyade. Okunnigheten är nödvändig grogrund för propagandan mot alla folk som försöker ta sig ur den nyliberala utplundringens elände.

Se bara USAs och den venezolanska borgerlighetens skrämselpropaganda för att stoppa alfabetiseringskampanjen som drog igång i Venezuela i juni, med hjälp av kubanska specialister och donationer av familjebibliotek med en samling av världslitteraturens klassiker.

Notera att den kubanske sk dissident som är nyliberalernas dagsfavorit har meriterat sig genom att stödja det misslyckade kuppförsoket i Venezuela förra året, som skulle ha stoppat alfabetiseringen. Och i nyliberala Nicaragua, där analfabetismen på sina håll uppgår till 50 %, där är det inte "marknadsdemokratin" utan kubanska alfabetisörer som bringar ljus i okunnigheten.

Tystnad om verkliga förhållanden

För att lögnerna ska fungera måste tystnad råda om att Kuba är ett av få länder i världsdelen där politiska mord, försvinnanden, tortyr, polisvåld mot demonstranter osv inte förekommer, och att Kuba fått internationellt erkännande

- för enastående hälsovård och utbildning för alla
- för framgångar i kamp mot rasdiskriminering
- för prioriteringen av barnens rättigheter
- för att funktionshindrades rättigheter respekteras som ingen annan stans
- för att lyckats hejda spridningen av HIV, minska dödligheten i AIDS, och bekämpa homofobi
- för att lyckats hejda drogmissbruk, kriminalitet och korrup-tion etc.

Det är fantastiska förhållanden jämfört med andra länder i Latinamerika, och världen.

Det finns ett land i Kubas närhet där

- hundratals män är inspärrade utan rättegång och dom
- tusentals fängslats på grund av sin fysiska uppenbarelse eller muslimska tro
- minderåriga och utvecklingsstörda avrättas
- flygplanskapare och terrorister skyddas
- misshaglig musik, böcker, journalister mm stoppas
- hantverkare, brevbärare och bibliotekarier ska rapportera iakttagelser till myndigheterna;

Det är en stat som faller bomber över civila, kvinnor och barn i främmande land och beskjuter obekväma krigskorrespondenter.

Detta accepterar EU med förståelse för USAs behov att skydda den nationella säkerheten. Men när kubanerna slår vakt om sin nationella säkerhet, då straffas de för att ha försvarat sig mot att bli nästa offer. Genom att ge sig på Kuba försöker EU dölja sin egen medbrottlighet i den imperiella ordning som ska skydda även EU-bolagens andelar i rofferiet på tredje världens arbetskraft, naturtillgångar, marknader, biologiska mångfald, jord, vatten och syreserver.

I andra länder i Kubas närhet

- Ökar antalet fattiga under USAs och IMF:s överinsyn
- Svälter barn ihjäl i det rika och bördiga Uruguay
- Dör över 7.000 barn årligen i El Salvador av sjukdomar som går att bota
- Mördar militär i Colombia dagligen fackligt aktiva, obekväma journalister och vänsterpolitiker
- Utövas tortyr regelmässigt av Mexicos polis
- Har ett 30-tal demonstranter skjutits ihjäl i Bolivia
- Har 11 fall av tortyr, 14 dödshot och 6 sprängattentat noterats under 2 månader i Guatemala
- Har demonstranter misshandlats och skjutits ihjäl i Peru
- Har 69 fångar skjutits ihjäl i Honduras
- Har liberala politiker i Nicaragua stulit hela sjukvårdsbudgeten på 100 miljoner dollar osv.

Men med högerpolitikerna Aznar och Berlusconi i spetsen är det Kuba som EU väljer, som enda land i Latinamerika, att bestraffa ekonomiskt och diplomatiskt. Och USA satsar oerhörda resurser för att skapa en grupp samarbetsmän på ön för att genomföra systemskifte. Bevisen är oemotsägliga, men den som har kontroll över massmedia kan bortse från dem, och kalla femtekolonnare för samvetsfångar. De har inte dömts för sina åsikter. De är dömda för att mot betalning ha tagit emot instruktioner och rapporterat till USA om ekonomiska förhållanden och om utländska företag som handlar och investerar på Kuba, så att USA kan tvinga med dem i den brottsliga ekonomiska krigsföringen. De är lika mycket dissidenter och politiska fångar som den svenske som för en tid sedan dömdes för spioneri mot Eriksson.

Så tas orden ifrån oss i Orwells nyspråk,

Säger demokrati, menar världsherravälde,
säger frihet, menar bolagens vinstmaximering,
säger fred, menar underkastelse.

Latinamerika mer självständigt än EU

I Latinamerika har USA-EU och massmedia inte lika lätt att slå blå dunster i ögonen på folk, för där vet folk vad det handlar om och där är Fidel Castro den populäraste ledaren. Det motstånd mot Pax Americana som Europas regeringar inte kan uppbringa återfinns i stället på det som USA brukar kalla sin bakgård. I Latinamerika har det stigit fram efter en flodvåg av folkliga protester mot det elände som följt i USAs, IMF:s och WTO:s "endavägenpolitik".

Där växer också respekten för Kubas över 40-åriga motstånd mot USA. Men med den medierapportering vi har här blir det fullkomligt obegripligt att Kuba åtnjuter så enormt stöd såväl i Latinamerika som i övriga tredje världen. När Argentinas nye president installerades i slutet av maj, var det som vanligt Fidel Castro som tilldrog sig folkets jubel. Över 40.000 människor samlades i ett jättemöte i Buenos Aires för att hylla företrädaren för den nation som står för hoppet om en bättre värld i Latinamerika, och uppmana Kuba att försvara sina sociala landvinningar. Det är detta hopp om att en annan värld är möjlig som USA och EU vill krossa, för det hotar den världsordning där ett rikt fåtal lever i överflöd på folkflertalets elände.

Från Argentina och Chile i söder, till Guatemala, Honduras, Salvador och Nicaragua i norr har latinamerikanerna bittert fått erfa vad det innebär när USA tillsätter sina samarbetsregeringar. Och i denna stund arbetar USA för att störta den folkvalde presidenten i Venezuela. Och USA hotar öppet med åtgärder om folken i Uruguay och El Salvador skulle få för sig att rösta fram vänstern.

Att störta Kubas regering är USA:s viktigaste mål. Skulle det mot förmodan lyckas skulle Kuba åter införlivas i bakgården. Och det skulle bli som i andra länder i Amerika, där bara de rika får tillgång till skolor och sjukhus. Då skulle klyftorna växa, då skulle gatubarnen, tiggarna, de hemlösa, knarkmaffiorna och den desperata kriminaliteten återkomma. Då skulle USA och EU betrakta Kuba som demokratiskt.

Imperiet mot folket

Det handlar inte bara om Kuba, eller ens i grunden om Kuba. Det handlar om den kamp som pågår i hela världen mellan imperiet och folken. Där återfinns på ena sidan krigshetsarna som ljuger fram krig mot försvarslösa folk, för att tvinga på dem USA- och EU-bolagens utplundring. På andra sidan finns vi som tror på folkrätt, på nationernas självbestämmande och likaberättigande, på de mänskliga rättigheternas allmängiltighet och på fred, frihet och deltagardemokrati.

Revolution i utbildningen

90-talets djupa ekonomiska kris ledde till att antalet universitetsstudier mer än halverades. I en artikel 3 augusti beskriver Dallas Morning News den jättesatsning som nu görs för att återigen öka antalet universitetsstudier:

- Vi upptäckte att tusentals unga människor varken studerade eller arbetade, säger Fernando Vecino Alegret, minister för högre utbildning. Många av dem marginaliserades och riskerade att bli brottslingar.

I stället för att försöka övertala ungdomar att komma dit, gick universitetet ut och erbjöd utbildning på mer än 400 orter över hela landet. De sökte också upp över 40.000 ungdomar och uppmanade dem återvända till studierna.

Ungdomen är nyckeln till socialismens överlevnad, säger analytiker, men många drog sig undan från samhället under 90-talet. En del slutade skolan och ägnade sig åt svarthandel. För två år sedan började de kubanska universiteterna att aktivt öka rekryteringen till högre studier. De startade fler kurser i bokföring, datakunskap, turism och handel – ämnen som bättre passar Kubas förändrade ekonomi. Alla säger att nu betalar det sig.

Antalet universitetsstudier, som 1998-99 nådde en bottennotering på 125.000 beräknas nu överstiga 300.000 och närmar sig rekordet på 310.000 för 1988. Eddy Alfonso Rogers från Guanabo studerar datavetenskap och vill bli

webbdesigner och ser ljus på framtiden.

Hundratals unga kubaner – många av dem arga, många bekymmerslösa – lättade på trycket vid en rockkonsert i det fria i Havanna. De dansade och lyssnade till texter som rörde deras tillvaro.

- Men de flesta stöder regeringen och allt fler deltar i politiken, säger Kenia Serrano som är ledamot i Nationalförsamlingen. Hon tillhör också ledningen för ungtkommunisterna och säger att medlemsantalet har växt från 300.000 för fem år sedan till 520.000 idag. Och de gör mer för att de unga ska känna att de är en del av revolutionen.

- Vårt mål är att samhället ska vila på kollektivt ledarskap, säger Serrano. - Varje kuban ska veta hur man blir överbefälhavare. Det finns stor spännvidd av utbildningsprogram. Många studerar på fritid efter arbetet, vid 400 högskolefilialer. Men de flesta studerar heltid vid universitetet.

Sedan finns det före detta prostituerade, svarthandlare, utslagna och andra som går på skolor för socialarbetare. De praktiserar och arbetar under två år i grannskapet där de bor, bland annat för att få ungdomar att hålla sig borta från brottslighet. I gengäld får de tillträde till universitetsutbildning. Mer än 14.000 har utbildats under de senaste två åren och har sedan fått fasta jobb som socialarbetare.

Översättning och redigering Sture Arrhed

USA-ungdomar möter socialarbetare

Paul Pedersen, The Militant 030825

- När jag slutade gymnasiet försökte jag komma in på universitet men mina poäng räckte inte, säger Josy Garcia. - Ett helt år gjorde jag ingenting. Sedan talade en granne om hur jag kunde komma in på gymnasieskolan för socialt arbete och ingå i den här rörelsen. Jag anmälde mig och återupptog studierna. Nu läser jag historia på universitetet.

Josy Garcia deltog i ett möte 28 juli på kommunalnämnden i Cayo Hueso i Havanna. Där fanns 75 ungdomar som besökte Kuba en vecka tillsammans med närmare 300 studenter från USA. Under mer än två timmar berättade kubanska socialarbetare om hur de arbetar i ett arbetarklassområde som Cayo Hueso.

- I Havanna fanns 109 socialarbetare innan det här programmet startade, säger Norma Pérez, chef för programmet i Havanna. - De satt för det mesta i kommunalskontoren och väntade att folk skulle komma med sina problem.

Skolan för socialarbetare skulle "slå två flugor i en smäll", säger Pérez. Socialarbetarna går ut i samhället, inventerar problemen, kritiserar myndigheter som inte sköter sitt jobb, och erbjuder lösningar. Samtidigt ger programmet ungdomarna möjlighet att börja på universitet. Efter 6-månaders träningsprogram får de tillträde till ett 6-årigt universitetsprogram med studier på lördagar medan de jobbar som socialarbetare måndag till fredag.

Pérez förklarade att programmet inleddes år 2000 med att ungdomsgrupper genomförde en bred undersökning av

levnadsförhållandena. Den visade att 186.000 unga människor varken arbetade eller studerade. Nu har 132.000 kommit med i arbetsträning eller förberedande kurser för universitetsstudier. Socialarbetarskolor har startats i fyra län.

En annan ung socialarbetare från Playa-området i Havanna beskrev sitt arbete med en ung man som hemma avtjänade straff för ett mindre brott. Hon hjälpte honom att engagera sig i skolan och berättade att han sedan dess blivit ordförande i sin elevförening.

- Så arbetar vi när det gäller sociala problem som drogberoende och prostitution, säger Pérez när hon får frågan från av en av besökarna från USA. För 2 år sedan fanns det i Havanna 22.000 ungdomar som varken arbetade eller studerade. Vi har fått bort 13.000 av dem från gatorna och in i klassrum. Tidigare diskuterades dessa problem inte särskilt ofta, tillade hon. - De drogberoende var rädda att söka hjälp. Socialarbetarna har nu nått viktiga resultat där andra misslyckats. De har inga band till polisen och det de får reda på förblir konfidentiellt. Socialarbetarna lär känna dessa unga människor, vinner deras förtroende och arbetar tillsammans med dem för att lösa problemen.

Deltagandet i dessa kampanjer har stort politiskt inflytande på många unga. En sak som Pérez pekade på är det faktum att 60 procent av dem som tagit examen från socialarbetarskolorna har gått med i Ungkommunisterna.

Översättning och redigering Sture Arrhed

Landsbygdens elektrifiering

Text och Foto Rolando Zanzi

Elektrifiering av hela landet var ett av den kubanska revolutionens mål. Från 1959 till 1989 lyckades Kuba förse 95% av alla bostäder med el. Idag är Kuba ett av de länder i tredje världen som har högst andel bostäder med elförsörjning. Men 820.000 människor bor i bergstrakter med 19.000 km² svårtillgängliga områden där bara 80% av bostäderna kunnat få el.

Sovjetunionens fall var ett hårt slag mot den kubanska ekonomin och framför allt mot elförsörjningen. All råolja importerades från Sovjetunionen. Efter dess sammanbrott inriktade Kuba sig på att utveckla både utvinning av den råolja som finns längs norra kusten och alternativa energikällor som vattenkraft, vind, sol och bioenergi. Kuba är det latinamerikanska land som mest satsar på forskning inom bioenergi och andra alternativa energikällor. Flera konferenser om alternativ energi äger rum varje år på Kuba som tex den XIX Latinamerikanska konferensen om landsbygdens elektrifiering som hölls i maj i Havanna. Brasilien har också mycket forskning inom området.

På senare år har energiförbrukningen ökat i samma takt som den kubanska ekonomin har återhämtat sig. Framställningen av el baserar sig fortfarande huvudsakligen på fossila bränslen, men numera i stor utsträckning i form av kubansk råolja och importen har minskat kraftigt. Det har sparat pengar men miljön har belastats. De närmaste åren kommer användningen av kubansk råolja att öka, och importen för elframställning att minska, samtidigt som förbättrad teknologi ska minska miljöskadorna.

För Kuba är utvecklingen och tillämpningen av de förnyelsebara energikällorna viktiga för framtiden. Och på senare år har de blivit ett viktigt komplement till oljan, i första hand för isolerade anläggningar .

BIOBRÄNSLE: Sockerrörsindustrin använder bagass (sockerrörsblast) som bränsle för att framställa ånga och elektricitet. De flesta sockerbruk är kopplade till nationella elnätet och försörjer det med elkraft i ökande utsträckning. Målet är att alltmer använda den nyaste teknologin (fluidiserad bäddförgasare och kombicykelteknologin som använder både

ÄVEN PENSIONÄRER STUDERAR

Över 400 pensionärer avslutade sitt tredje studieår vid Havannas universitet i ett projekt som gjuter nytt liv i deras samhällsengagemang. Över hela Kuba är de över 6.000. Kubas minister för högre utbildning, Fernando Vecino Alegret, betonade vikten av de äldres fortsatta samhällsengagemang, och sa att universitetsstudier bidrar till att stärka självkänslan. Många av lärarna är unga, och det finns fall där lärare har undervisat sina mor- eller farföräldrar. En artikel i Granma kallar äldreuniversitetet "nyckeln till optimism och tillfredsställelse på äldre dar". RHC 030804

I de små glesbygdsskolorna i bergstrakterna får datorer och TV ström från solpaneler.

gas och ångturbiner) men det kräver dyra investeringar. Därför krävs också noggranna ekonomiska analyser. Annat bränsle behövs också för att kunna framställa el under årstider när det inte finns bagass. Ur miljösynvinkel är biomassa det bästa alternativet.

VATTENKRAFT: Omkring 150 mikro- och mini-vattenkraftverk är i drift. Många är kopplade till det nationella elnätet, andra försörjer de små samhällena i bergsområden som inte är kopplade till nationella elnätet. Den installerade hydroelektriska kapaciteten är 30 MW. Sex olika typer av turbiner har utvecklats och produceras i landet.

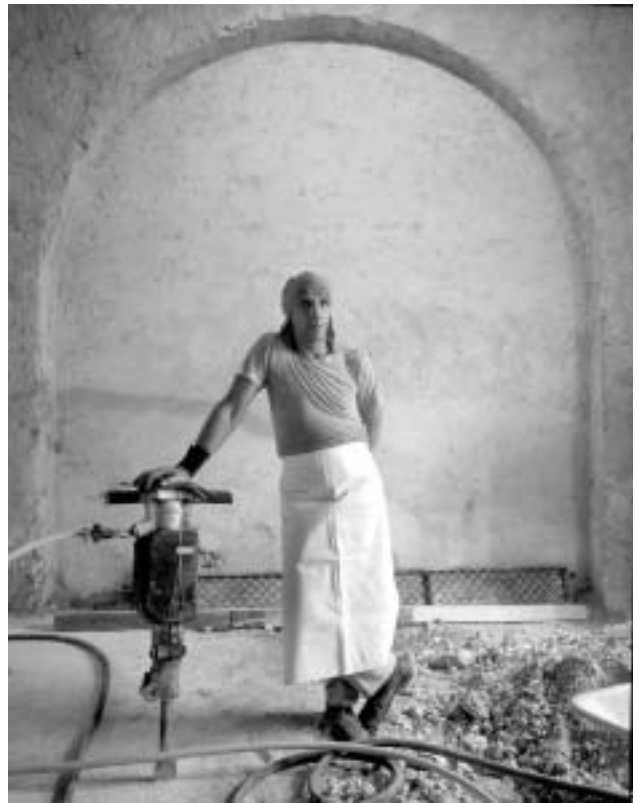
VINDKRAFT: 1999 invigdes ett vindkraftverk för demonstrationsändamål med kapacitet av 0.45 MW på Turiguanoön i Ciego de Ávila. Det består av 2 vindturbiner kopplade till nationella elnätet och ska utökas för att på sikt producera 1000 MWh årligen, eller 40 % av energiförbrukningen på Turiguanoön. Tanken är också att demonstrera att det är möjligt att i kubanska förhållanden framställa el med vindkraft i kombination med andra energikällor ,
forts. sid 12

I bergsbyarna finns också videosalonger med solceller.

HABANEROS - PRIMA BEN
HABANEROS - ADELEIDA OCH WILKI

HABANEROS - RIGOBERTO

HABANEROS - MENDIVEMÅLNING

HABANEROS

I månadsskiftet okt-nov kommer fotoboken "Habaneros" av Anders Rising (foto) och Maria Sandblad (text) ut på Wahlström&Wistrands förlag. Boken är en uppföljare till Anders Risings förra fotobok från Kuba, den kritikerrosade "Havanna - rummet och själen", som i poetiska bilder fångar Havannas mångfacetterade arkitektur, flagnande fasader och oväntade interiörer. Den här gången är det människan i Havanna som skildras; färgstark, orädd och medveten om sitt värde, i ständig dialog med sin stad och sina drömmar, med en inbjudan till besökaren att förena sig i den osynliga dansen. Möt människor på gatorna, i pausen på en arbetsplats, på specialistkliniken för blivande mödrar, på ålderdomshemmet, i målarstudion. Hälsa på hos Omara Portuondo, Issac Delgado och konstnären Mendive. Lär känna nya filmloftet Laura Ramos, regissören Cremata, sångaren Gerardo Alfonso och många fler. Alla Habaneros, alla en del av en helhet som heter Havanna.

Den 11 september 1973 bombade två stridflygplan presidentpalatset i Santiago i Chile. Några timmar senare är presidenten Salvador Allende död och en USA-stödd militärkupp ett faktum. Tusentals människor mördades, hundratusentals fängslades och torterades. Hundratusentals flydde undan militärdiktaturen.

CHILE 11 SEPTEMBER 1973 - KUPPEN, TERRORN OCH TRAGEDIN

Av Jorge Contreras. En överlevandes vittnesmål om militärkuppen och fångenskapen i diktaturens koncentrationsläger.

Jorge Contreras var facklig och politisk ledare vid tiden för kuppen och greps kort därefter. Han fördes först till det beryktade Nationalstadion där han var en av 40.000 politiska fångar. Därifrån fördes han till ytterligare tre koncentrationsläger innan han landsförvisades 15 månader senare.

I boken ställer han frågorna:

Vem hatade Chiles demokratiska regering så mycket? Vilken roll spelade USA i kuppen?

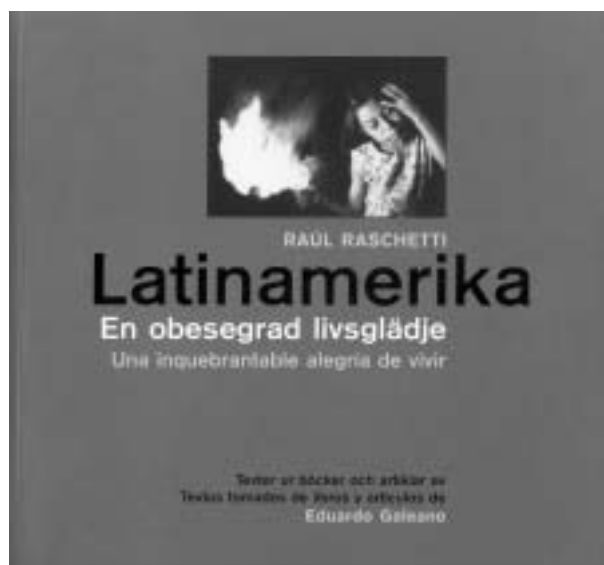
Hur gick det för dem som överlevde?

Kan beställas från jorge_contreras@hotmail.com

11/9 - 30 ÅR

SEDAN STATSKUPPEN I CHILE

Av Francisco Contreras (red). I texter och bilder skildras folkfrontens år, statskuppen, USA:s inblandning, den nyliberala diktaturen, motståndsrörelsen i Chile och solidaritetsrörelsen i Sverige. Medverkande är förutom redaktören Ilich Galdámez, illustratör, Carina Lindberg, sjuksköteska, Paulina de los Reyes, docent i ekonomisk historia, Alvaro Tapia, illustratör, Stefan de Vylder, nationalekonom, Luis Emilio Recabarren, dansare, Paola Åhlund, konstnär, Mikael Wiehe, sångskrivare, Eva Zetterberg vice talman 1998-2002. Ur förordet: "Den här boken är inte enbart en tillbakablick. Ytterst är den en skildring av vår samtid, av samhällsmotsättningar som har sitt ursprung i historiska processer av orättvisor och ojämlikheter." Utgiven av Nixon förlag, pris 99 kr. Kan beställas från Red Planet, info@redplanet.nu

LATINAMERIKA. EN OBESEGRAD LIVSGLÄDJE.

UNA INQUEBRANTABLE ALEGRÍA DE VIVIR.

En fotobok av Raúl Raschetti med förord av Björn Kumm: "Då är det anmärkningsvärt att den kubanska revolutionen under ständig belägring från sin store granne i norr trots alla motgångar och efter att Sovjetunionen kollapsat praktiskt taget utan allierade ändå lyckas överleva och bli medelålders. Anmärkningsvärt är det också att livet och livsglädjen i det övriga Latinamerika överlevt trots alla svårigheter, trots exploatering och utnyttjande... När jag träffade Raúl Raschetti var han på resa genom detta okuvliga Latinamerika, vars befolkning, slagen, torterad och misshandlad ändå framstår som mirakulöst obesegrad. Med stor känslighet har han målat detta folks kollektiva porträtt".

Text av Eduardo Galeano på svenska och spanska.

Kan beställas av raschetti@brevet.nu, kostar 160 kr inkl porto.

Böckerna finns att köpa på **LATINAMERIKANSK BOKHANDEL**, Drottninggatan 91, Stockholm tel 08-30 33 12

”DISSIDENTERNA”

Under rättegångarna i våras mot 75 av USAs samarbetsmän på Kuba avslöjade 12 att de anslutit sig till USAs ”demokratirörelse” som mullvadar för att avslöja verksamheten och USAs finansiering av ”oberoende” journalister, bibliotekarier mm, och den typ av information de tillhandahållit för USAs ekonomiska och propagandakrig mot Kuba. I boken ”Dissidenterna”, som kom ut i juni, berättar de också om ljuva livet på USAs intressekontor. Boken kan laddas ner från www.lajiribilla.cubaweb.cu. Kommer snart på engelska.

”EL CAMAJÁN”

Elizardo Sanchez, Amnestys främsta källa, ofta gäst på USAs intressekontor och EU-länders ambassader, som kammade in hundratusentals dollar i deras tjänst, han var dubbelagent! Till kubanska säkerhetstjänstens stora förvåning erbjöd han sina tjänster 1997 och medaljerades sedan för värdefull information om USAs och EU-ländernas hemliga verksamhet. Det blev pinsam läsning för många ambassader när boken publicerades i augusti. Den kan laddas ner från www.prensa-latina.cu.

forts. från sid 9

framförallt i isolerade områden. Användningen av vindkraft är annars begränsad även om det finns tusentals små vindsnurror för vattenpumpning och bevattning. Men nu finns stora möjligheter att använda vindkraft på de öar längs norra kusten där turisthotell byggs ut. Det geografiska läget och de kraftiga vindarna gör att vindenergin kommer att vara konkurrenskraftig mot t ex dieselolja. Det har redan framgått av ett projekt vid Cayo Coco-ön. Det kan få betydelse för de ca 3000 små dieselkraftverk som förser småorter i glesbygden med el.

SOLENERGI: I september 2000 inleddes ett program för elförsörjning av småorter i bergstrakterna med solenergi. Programmet omfattar solpaneler för vårdcentraler, skolor och videosalonger i byarna, samt belysning. Inågra områden har man använt ett hybridssystem som samtidigt använder sol och vind, som t.ex. i Guantánamo. Där invigdes nyligen den största hybridanläggningen på Kuba, som bl.a. förser en TV- och radiostation med el. Den består av en 6 kilowatt vindgenerator och hundratals solpaneler. Anläggningens sammanlagda kapacitet är ca 18 kilowatt. Det finns också små anläggningar för skolor. De består av en vindgenerator på 400 Watt samt en solpanel på 165 Watt. Detta hybrida system

POLITISKA FÅNGAR I USA

Fem kubaner dömdes 2001 i en starkt politiserad rättegång i Miami till flera gånger livstid för att de infiltrerat exilkubanska terroristorganisationer och avslöjat deras planer mot Kuba. De kunde förhindra minst 170 terrorangrepp. För sin kamp mot terrorismen sitter de nu i olika fängelser, i olika hörn av USA, men får stöd av en växande internationell solidaritetsrörelse. Häftet beställas från Svensk-Kubanska Föreningen.

CUBA-GUIDE

Kuba-turismen har återhämtat sig efter den internationella nedgången och blivit största resmålet i Karibien med sin satsning på ”Turism för kultur, hälsa, trygghet, avkoppling.” Och en riktigt bra turistguide finns i Streiffert Första Klassserie: informativ, för det mesta korrekt, även v.g. samhällsinformation, pedagogiskt upplagd och vackert illustrerad. Den är inriktad på det rika kulturarvet, kulturlivet och miljön på Kuba, med insiktsfulla och heltäckande goda råd för turisten. Finns på välsorterade bokhandlar.

garanterar en stabil och oavbruten eltillförsel under olika väderförhållanden.

På vårdcentralerna har solpanelerna en kapacitet på 400-425 Watt (toppbelastning). Det räcker för ett kylskåp för förvaring av mediciner och vacciner, radioanläggning, tv-apparat, enhet för ljusterapi, övrig medicinsk utrustning som EKG, laser mm samt belysning.

Solenergiprogrammet har utbyggt till lantsjukhusen i bergstrakterna som hade instabil eltillförsel. De är kopplade till vårdcentralerna och tar hand om patienter som behöver läggas in. Deras solenergi anläggningar har i allmänhet en kapacitet på 2 kilowatt (toppbelastning) och består av solpaneler, laddning/urladdningskontroller, likström/växelström omvandlare och ackumulatorbatterier för medicinsk utrustning, kylskåp, TV-apparat och radioanläggning.

En fabrik i Pinar del Río framställer och exporterar små solpaneler (5 - 165 watt). Förra året exporterades 29% av produktionen.

Läs mer på <http://www.cubasolar.cu>

KTH har studentutbyte med kubanska universitet. KTH-teknologer som är intresserade att studera en termin på Kuba inom Linnaeus-Palme-programmet kan kontakta Rolando Zanzi, rolando@ket.kth.se.

UR MIAMI HERALD

Venezolaner hurrar och protesterar mot kubanska läkare

Det skriver Miami Herald, som trots sin hårda knytning till den USA-kubanska extremhögern ibland tillåter sig att informera om verkliga skeenden, som i en artikel 030813:

När fattiga venezolaner som Jenny Preciado blir sjuka, måste de normalt lämna slummen och ta sig till en läkarmottagning klockan 6 på morgonen för att inte missa chansen att bli en av de 20 lyckliga som kan få träffa en läkare den dagen.

"Ibland är det så fullt att man inte får en nummerlapp ens," säger Preciado, där hon nu står utanför sin nya provisoriska mottagning med en kubansk doktor. "Vi i grannskapet kommer aldrig att låta honom försvinna här ifrån."

När de fattigaste av venezolanerna är glada över att 1.000 läkare kommit från Kuba till deras påvra stadsdelar och till och med gör hembesök, har kubanernas närvaro retat upp andra som ser dem som ännu ett bevis för den vänsterorienterade Chavez avsikt att "kubanisera" Venezuela.

Läkare, alfabetisörer, idrottstränare och agronomer har kommit de senaste månaderna. Anklagelser om kubanska rådgivare inom armén, polisen och regeringskansliet ventileras då och då men har aldrig kunnat bevisas. Rykten på internet talar om kubanska fartyg och plan med vapen till Chavez-trogen militär, men inga bevis erbjuds.

Rik mot fattig

Men den kubanska närvaron sätter också fingret på uppdelningen mellan fattiga och rika i Venezuela. Medan Chavez' motståndare från medel- och överklass fördömer de kubanska biståndsarbetarna som politisk hjärntvätt, så verkar få venezolaner beredda att ta deras plats.

"Läkarna här i Venezuela är politiskt motiverade och tar inte hand om patienterna," säger Preciado. "Vi vill att våra patienter ska tas om hand, och därmed basta." Preciado bor i Cipres, ett av många slumområden på kullarna runt Caracas. Plågade av fattigdom och brottslighet betraktas de som ingenmansland där ingen venezolansk läkare vågar visa sig.

"Havande kvinnor i dessa områden har aldrig fått mödravård och föder sina barn på golvet", säger Rafael Vargas, en före detta medlem av Chavez' stab som nu leder det kubanska läkarprogrammet. "Det finns 10-14 år gamla barn som aldrig har varit till tandläkaren."

I Cipres arbetar doktor Félix Ramón Gutiérrez på en mottagning på baksidan av en grönsaksaffär, där ett lakan som liknar 101 dalmatiner skiljer väntrummet från chipsavdelningen. Hans rum har en hylla med mediciner och ett skrivbord. På två månader har han hunnit med 1.000 patienter och behandlat astma, diarré, parasiter och högt blodtryck.

"Vi tycker att vi gör rätt: vi hjälper människor," säger Viltres, som också arbetat i Nicaragua och på Haiti. Kuba har skickat tusentals läkare och lärare till fattiga länder över hela världen under de senaste 10 åren som ett uttryck för internationell solidaritet med underutvecklade länder och ibland som ett sätt att få inkomster. Venezuelas regering sa i början att i utbyte för läkartjänsterna skulle Kuba få förmånliga oljepriser, men Vargas säger att det inte finns någon sådan överenskommelse. Läkarna får 250 dollar i månaden från Venezuela.

Viltres blev nyligen anklagad i media när en 7-årig pojke dog av hjärnhinneinflammation. Det visade sig dock att flera venezolanska läkare undersökt pojken senare. Venezuelas läkarsällskap har gått till domstol för att hindra kubanerna att praktisera. De har varit snabba att citera påstådda fall av felbehandling och hävdade att kubanerna är underkvalificerade och utan läkarlicens.

"Vi är inte främlingshatare," säger Douglas León, vd i Venezuelas läkarförbund. "Vi har information att nästan ingen av dem är läkare. De är utklädda med vita rockar och stetoskop." Läkarförbundet uppskattar att det finns 9.000 arbetslösa eller undersysselsatta läkare i Venezuela, så det fanns ingen anledning att ta hit kubaner. Men regeringen hävdar att de annonserat fyra gånger efter läkare, och få svarade. Kubanerna har redan räddat 300 liv hävdar Chavez.

Tack, Fidel

"Programmet har gjort ett utmärkt jobb", sa Chavez i ett tal nyligen: "Tack Fidel." Frånvaron av venezolanska läkare i områden med brottslighet understryker de förhållanden som hjälpte Chavez till makten. Trots att Venezuela är världens

femte största oljeexportör, så lever åtminstone 70 procent av befolkningen i fattigdom och hälften i extrem fattigdom.

ÄVEN REUTERS 030726:

I en enkel mottagning bland enkla tegelhem behandlar doktor Damaris Rodriguez patienter i La Charneca, ett av de fattigaste slumområdena i Caracas. De har inte haft en läkare på flera år. Nu har de två, och båda är kubaner.

Som en del i det växande samarbetet med Kuba har president Chavez tagit emot upp till 1000 kubanska läkare för att sörja för sjukvård i Caracas slum. Rodriguez, en 36-årig familjeläkare från Santiago de Cuba, som också har arbetat på Haiti, avvisar anklagelserna med ett leende.

”Vår politik är att rädda liv,” säger hon. Hon och hennes man som också är läkare, tar emot patienter och gör hembesök bland La Charnecas kåkbostäder på kullarna.

”Tidningarna kan skriva vad de vill. Men vi vet att vi är kvalificerade läkare med beprövad erfarenhet,” säger hon.

De som organiserar ”Ut i slummen”-programmet säger att målet är att ge fri sjukvård till mer än en miljon fattiga i Caracas, som har blivit försummade i flera år av myndigheterna trots Venezuelas stora oljeinkomster.

Sluminvånarnas stöd

Brännmärkta som ”Castrosoldater” av oppositionen, är de kubanska läkarna populära bland invånarna i slummen och de säger att få venezolanska läkare vågar ta sig upp till kullarna kring Caracas.

”Alla är glada för kubanerna, vi har aldrig sett någon venezolansk läkare här,” säger 63-åriga Liboria Espinosa. Invånarna säger att till och med polisen undviker området, där skottlossning mellan rivaliserande drogligor är vanligt. Men venezolanska läkare i vita rockar demonstrerade nyligen i Caracas skrikande ”ut med kubanerna.”

De kubanska läkarna rycker på axlarna åt det hela: ”Vi ligger inte sömnlösa för detta. Vi skulle vara oroliga om protesterna kom från de fattiga,” säger Victor Tamayo, ledare för de kubanska läkarna. ”Vi tar inte någons plats,” tillägger han. Alla kubaner som arbetar i Venezuela har tidigare tjänstgjort utomlands i länder som Guatemala, Paraguay, El Salvador, Haiti, Angola, Gambia och Mali.

OCH AP 030808: KUBANSKA LÄKARE GÖR EN MODIG INSATS I VENEZUELAS SLUM

Doktor Vivian Iglesias hör skottlossning på natten medan hon försöker somna. Hon har sett två mordoffer och någon slet av henne halskedjan av guld två dagar efter att hon kommit. För sin vilja att hjälpa slumbefolkningen har hon vunnit beundran i denna by av plåtskjul staplade ovanpå varandra. Många här får nu sin första läkarbehandling.

”Vi trodde aldrig att vi skulle få en läkare hit,” säger Yanis Narvaez, 26 år, med ett febrigt barn i sitt läckande plåtskjul där Iglesias tar tempen. ”Jag tror inte hon gör något dåligt som en del säger bara för att hon är kuban.”

Regeringen Chavez har skickat mer än 4.000 behövande venezolaner till Kuba för fri läkarbehandling. Och kubanska specialister utbildar 100.000 venezolaner för en nationell

alfabetiseringskampanj. Kuba har sedan länge skickat brigader med läkare och sjukvårdare till andra utvecklingsländer. Och samtyckte nyligen att skicka 80 läkare och sjuksköterskor till Trinidad Tobago.

”Med en läkare på 500 invånare som Venezuela har, finns det ingen brist, men många slum- eller landsbygdsområden kan inte få läkarhjälp tillräckligt snabbt,” säger Fernandi Bianco, vd för läkarsällskapet i Caracas.

Kubanerna bor hos familjer i området och arbetar på mottagningar i virrvarret på sluttningarna som omringar Caracas. Målet är att tillgodose bassjukvård för en miljon människor. Kubanerna får 250 dollar per månad i arvode. ”Kubanerna behövs nu,” säger Bianco, för de flesta venezolanska läkare fruktar att bo i slummen.

På Iglesias mottagning finns det inga bevis för politisk verksamhet, som porträtt av Castro eller litteratur om det kubanska samhället. Det enda porträttet är av Chavez och en paroll målad vid entrén som säger ”I slummen går revolutionen framåt med folkets styrka.”

Det ska dock tilläggas att inte många tidningar - och inga i Sverige - köpte dessa reportage från nyhetsbyråerna Reuters och AP. Så de gick med förlust. Övers. Sture Arrhed

FATTIGA VENEZOLANER FÅR VÅRD PÅ KUBA

4065 fattiga venezolaner har fått vård på Kuba under tre år. Venezuelas kommunikations- och mediadepartement tillkännagav att detta skett enligt en överenskommelse för tre år sedan om tre flygningar i månaden från Maiquetia till Kuba med 150 personer, sjuka och familjemedlemmar varje gång. Förra torsdagen flög 75 patienter från Venezuela till 21 sjukhus i Havanna, Villa Clara och Holguin. Samordnaren Martha Bolivar säger att sedan den första flygningen i november 2000 har 4065 patienter fått behandling. ”Vi hoppas kunna skicka 2200 patienter i år.” Hon tillägger att det största behovet finns inom rehabilitering för skador på ryggraden. ”Behandlingen är gratis. Venezuela betalar resan. Kubas står för mat, behandling och mediciner.” Vheadline.com 030713

REFERENSCENTRUM DENGUE

Panamerikanska Hälsoorganisationen har utsett Kubas ”Instituto Pedro Kouri de Medicina Tropical” till Samarbetscentrum för Denguebekämpning. Detta tillkännagavs på Åttonde Internationella Denguekonferensen på Pedro Kouri Institutet. Kuba erbjuder därmed sitt laboratorienätverk till forskare, tekniker och läkare och dessutom de strategiska kontrollplaner och de stora tekniska och vetenskapliga framsteg som gjorts. Institutet kommer också att utbilda personal för bekämpning av smittspridning och för behandling. (AIN 030826)

NYTT CENTRUM FÖR GENTERAPI

”Idag har vi alla förutsättningar som behövs för att snabba upp forskningen och förena oss i forskningsprojektet med de högt utvecklade länderna.” Med dessa ord öppnade Fidel Castro det nya Centret för Genterapi och diplomutdelning till 202 studenter som tog sin magisterexamen 6 augusti.

Fidel Castro förklarade att detta toppmoderna center kommer att ha tre laboratorier för specialiserad diagnostik för exempelvis medfödda störningar i ämnesomsättningen, benägenhet för vissa tumörsjukdomar liksom för hjärt- och kärlsjukdomar. Syftet är förebyggande vård för att höja medellivslängd och livskvalitet. (Granma 030806)

CANCERVÅRD

En ny cancervårdsanläggning öppnades i Havanna efter ombyggnaden av fyra avdelningar vid Institutet för Onkologi och Radiobiologi. Institutet som grundades 1966 behandlar 6.000 nya fall varje år och 150.000 patienter i öppenvård och utför 5.000 operationer. Institutet bedriver avancerad forskning, särskilt vad gäller vacciner och antikroppar. Enligt preliminära siffror upptäckts 23.000 nya cancerfall varje år och 15.000 dör av cancer, andra största dödsorsaken på Kuba. (DTC 030806)

BEHANDLING AV HJÄRTATTACKER

Kubansk läkemedelsindustri arbetar för att öka produktionen av läkemedel för att behandla patienter som haft hjärtattack och hjärntrombos. Centro Nacional de Biopreparados (BIOCEN) kommer att ansvara för produktionen med teknik som överförs från Centro de Ingeniería Genética y Biotecnología (CIGB) där den aktiva ingrediensen tagits fram. Ökningen av produktionen är ett svar på ökad efterfrågan i alla primärvårdsenheter. Dessutom kommer en ökad produktion möjliggöra försäljning på den internationella marknaden.

HO CHI MINH-STADEN

Vietnams departementet för Forskning, Teknologi och Miljö och Kubas Institut för Genetik och Bioteknologi diskuterade samarbete för att utveckla bioteknologin. Under mötet 1 augusti utbyttes erfarenheter av genförändringar, mikrobioteknologi och biologiska produkter som används för att diagnosticera och behandla sjukdomar. De diskuterade också att utarbeta en gemensam vision för utvecklingen av bioteknologin i de två länderna. Under senare år har Kuba spenderat mer än 1 miljard dollar på bioteknologi. Det finns biotekniska forskningscentra i varje stad och län. Och ett tjugotal läkemedel har fått spridning ut i världen. (VNA 030806)

BOTSWANAS VÄNNER

Washington Post skrev om afrikanska reaktioner inför Bush rundresa: "I Botswana har landets nyhetsbyrå inget om det förestående besöket. Men två artiklar om Botswanas avtal med Kuba om 100 läkare i kampen mot AIDS. I korthet, Kuba, vars regering Bush regelbundet angriper, får bättre press från Botswanas regering än Bush."

USA-TODAY:

FOLK VÄLJER KUBA, BUSH SÄGER STOPP

Kubas popularitet som resmål ökar i USA i kölvattnet av Washingtons allt hårdare restriktioner för resor till Kuba. Läsare av rese- och fritidsmagasin rankar Kuba på första plats av länderna i Karibien i en omröstning i augusti. De som organiserar resor till Kuba rapporterar en ökning av frågor från folk som vill besöka Kuba på lagligt sätt innan möjligheten försvinner vid årsskiftet. Det är då tillståndet går ut för icke-akademiska utbildningsresor. Resor med sådant tillstånd har utgjort 70 % av USA-medborgares lagliga resor, av dem som inte har kubanskt ursprung.

De flesta USA-medborgare är utestängda från Kuba genom en 40 år gammal lag som förbjuder dem att spendera pengar där. Men hindret lättade 1999 när Finansdepartementet började bevilja särskilda tillstånd för utbildningsresor och möten människa till människa. Detta öppnade för resebyråer att sälja resor till allt från älskare av latinamerikansk musik till cykelfantaster. Målet var att främja demokratiska ideal bland kubaner genom att öka kontakterna med vanliga USA-medborgare. Men i mars tog Bush-regimen bort denna

USAS URSPRUNGSFOLK HYLLAR CASTRO

Daniel Cheng Yang, som leder American Indian Movement, AIMS ungdomsgrupp, besökte Havanna och förlänade Kubas president "Örnfjäderorden", "Eagle Feather" tillsammans med ett uttalande som hyllade "den man som personifierar respekt, framgång, heder och mod". Cheng Yang hade också med sig ett brev från den politiske fången och tillika aktivisten inom ursprungsfolkets rörelse, Leonard Peltier, som tackade Fidel Castro och det kubanska folket för det stöd de givit kampanjen för att befria honom. Peltier dömdes 1977 på falska vittnesmål för medverkan i mord på två FBI-agenter.

Fidel Castro är den första som utan att vara född i USA fått Örnfjäderorden, och första statsöverhuvud som fått den.

IDROTTSFRAMGÅNGAR

I Panamerikanska spelen som ägde rum i Dominikanska Republiken i början av augusti var Kubas idrottstrupp enastående. Kuba, med 11 miljoner invånare tog 152 medaljer varav 72 guld, jämfört med USA med 288 miljoner invånare, som tog 271 medaljer, varav 116 guld. USA kom därmed på första plats, och Kuba på andra, långt före tredje och fjärde nationerna som var Brasilien och Mexiko vardera med 29 guld, av totalt 127 respektive 123 medaljer. Kuba besegrade USA i det båda länderna har gemensamt, nationalsporten baseball på engelska, pelota på kubanska. Kuba vann också boxning, judo, brottning, rodd, volleyboll, kanot, gymnastik. På VM i friidrott i Paris tog Kuba hem ett guld.

USA NEKAR HANDIKAPPADE VISUM

De fem kubanska handikappidrottare som skulle delta i panamerikanska tyngdlyftningsmästerskapen för handikappade i Mc Alaske, Oklahoma, 10-17 augusti hindrades från att delta när USA nekade deras ledsagare visum, och utan dem kan idrottarna inte resa. Genom detta hindrar USA inte bara kubanska idrottare att delta i panamerikanska handikapp-tävlingarna utan också rätten att klassificera sig för Paralympiska spelen i Aten 2004, där de annars skulle haft stora chanser att ta medalj. Det är ett sätt för USA att både trakassera kubanerna och skapa bättre egna medaljchanser. Granma 030809

USA NEKAR BÅGSKYTTAR VISUM

Kubanska bågskyttnar nekades visum till världsmästerskapen i New York 12 juli. Tävlingsarna är obligatoriska för att kvalificera sig till Olympiaden i Aten 2004, och genom att neka kubanerna visum förhindrar USA den att delta i Olympiaden. Visumansökningarna lämnades in i maj. AP 030711

VIDEOSPEL OM USAS ERÖVRING AV KUBA

Det senaste videospel som fått författaren Tom Clancys välsignelse heter "Ghost Recon: Island Thunder", utgiven av "Red Storm" och UBI Soft for Xbox. En storartad uppföljare av förra årets "Ghost Recon". Det utspelar sig i den närmaste framtiden, på Kuba efter Castro, där fria val ska hållas och "Spökerna", "The ghosts" skickas in för att skydda dem. Spelet är kort men packat med det lömska smygande och våldsamma skottlossning som gjorde originalet så populärt. AP 030818

möjlighet. Antalet resenärer med tillstånd uppskattas till 154.000 förra året. Men övervakningen av reseförbudet har skärpts och besökare som varit omedvetna eller inte brytt sig om att resor via tredje land är olagliga, drabbas av böter på tusentals dollar. Under 2001 och 2002 utfärdades böter till 1.225 människor, jämfört med bara 124 åren 1996 och 1997. Organisationer med tillstånd fram till årsskiftet har fullsatt

ORISHAS
GRAMMYBELÖNAD RAPGRUPP

"Europa är ingen räkmacka"

Tania Cordero, La Jiribilla

"Vi ägnar oss åt samhällskritik och berättelser ur livet utifrån våra egna upplevelser under de sex år vi bott i Europa. Folk tror att allt är så enkelt, att man kommer hit och får jobb på raken. Det stämmer inte. Vi har varit tvungna att sova i tunnelbanor, snylta på kompisar och leva på gatan. Nu har vi som tur är lyckats slå igenom med vår musik. Men Europa är ingen 'räkmacka'".

Det berättar Orishas som spelade i Havanna för ett par månader sedan. Bandmedlemmarna Roldán och Yotúel framträdde i TV-programmet "23 y M" och radion spelade ett par låtar ur *Emigrantes*, och strax var nyheten ute på stan.

Jag hade haft turen att lyssna på bandet i Europa. Konserten i Zürich gjorde starkt intryck på både schweizare och hela den latinamerikanska kolonin. Sedan dess har dessa tre helgjutna och internationellt erkända kubaner fått mig att gå tillbaka till den EMI-produktion som den kubanska marknaden ivrigt ser fram emot.

I samband med konserten i Zürich, sa Hiram (El Ruso) också: "Emigrantes är kubansk rap med gränsöverskridande teman som alla kan beröras av, för utvandrare finns det gott om i världen."

Enligt en del experter har den nya CD:n inte slagit lika bra som debutplattan *A lo cubano*, men är också nominerad till 2003 års Grammy i kategorin rap-hiphop. Plattan ger prov på en fullödig grundsyn i gruppen arbete. På den första plattan levandegjorde Orishas tillvaron på Kuba sedd genom kubanska ungdomars ögon, spontant och träffsäkert. I denna andra produktion sitter skarpsynen i högsätet, när man nagelfar dagens kubanska verklighet och ställer våra konflikter mot verkligheten ute i världen. På så sätt skapas en koppling mellan den tuffa tillvaron för latinamerikaner som söker lyckan i Europa och kubaner som är ute i samma ärende världen över; kvinnan som håller ihop familjen, kubanskan eller ekvatorianskan som säljer konsthantverk på Madrids gator; barnen och hur viktigt det är att bry sig om deras värld och deras drömmar.

"Poängen med plattan ligger i hur musik och text utveck-

lats till att ligga rätt i tiden i ett Europa där ultrahögern i Frankrike, Österrike, Holland och Italien är på frammarsch", intygar Yotúel i Havanna. "Det finns inte den utvandrare eller latinamerikaner som inte känner igen sig på plattan. Latinamerika är en familj och det är det som Orishas vill fästa uppmärksamheten på.

Musikaliskt sett hör de kubanska rapparnas senaste alster hemma i popmusikens internationella trender i kombination med son, chachacha, hiphop och faktiskt också ballader.

Vid Yotúels besök fick vi också veta att han förutom musiker också är på gång som producent och leder ett bolag i Spanien, där han bor. Bolaget heter Locaproductio och ägnar sig åt att lansera och producera kubansk och annan musik, särskilt alternativa musikgenrer. Yotúel var visserligen förtegen i avvaktan på ordentliga framgångar, men Locaproductio kommer att fokusera på att föra ut den stora mångfalden av musikstilar som finns på Kuba, där marknaden undan för undan öppnar sig för sound som går utanför den populära dansmusiken.

"Det viktigaste som håller på att hända är att popen och den 'lätta' viskonsten håller på att vidgas", menar Yotúel. "Grupper som Buena Fe och Moneda Dura håller på att accepteras av den unga publiken. För tio år sedan kunde man inte räkna med att fylla arenorna med Polo Montañes lika mycket som med populärmusikgrupperna. Jag tror att det finns en växande öppning mot allt som är äkta och har kvalitet."

Ett prov på Orishas renommé är att gruppen också börjat göra filmmusik. Man har redan varit med i ett flertal europeiska filmer, och i år medverkade Yotúel i inspelningen av *Perfecto amor equivocado*, under Gerardo Chijonas ledning.

Orishas har uppträtt tillsammans med Mariah Carey och Bon Jovi med flera storheter, men gruppen hämtar fortsatt sin näring från Kuba.

Översättning Eva Sjöblom

Utestänger kubaner

Till årets latinska Grammy hade 9 kubaner nominerats, men de fick inga visum för att delta i Grammygalan i Miami. Där hade sponsorer hotat med att dra in finansiering, Kuba-maffian med att demonstrera och Judicial Watch hade protesterat mot kubaners närvaro. Nomineringarna har varit kända länge, men organisatörerna dröjde - av någon anledning - med att skicka inbjudningarna till de nominerade kubanerna, och de flesta fick aldrig någon. USAs State Department urskuldade sig med att de fått in visumansökningarna för sent. Det behövs lång handläggningstid för kubaner, eftersom de enligt USA-regimens världsbild kan vara terrorister. Tidigare har kubanska musiker inbjudits till Grammygalan, men med W Bush-regimen vid makten har den kubanska kulturen alltmer börjat uppfattas som en fara för USAs nationella säkerhet.

Chucho Valdés, Fantasia cubana;

Los Orishas, Emigrante; Grammy-vinnare 2003.

Polo Montañez, Guitarra mía;

Eliades Ochoa, Estoy como nunca;

Ibrahim Ferrer, Buenos Hermanos; Grammy-vinnare 2003.

La Charanga Habanera, En el Malecón;

Los Muñequitos de Matanzas;

Ry Cooder och Manuel Galván; Mambo Sinuendo

El Serranito och Camerata Romeu; Flamenco

Orishas och Ibrahim Ferrer tilldelades varsin Grammy.

Med så många kubanska musiker och orkestrar nominerade - sammantaget ett fyrtiotal artister - räckte det gott och väl till en fantastisk alternativ Grammygala på Karl Marx teatern i Havanna, med Fidel Castro i publiken. Där var de allihop utom Ibrahim Ferrer som ska ögonopereras och Orishas på Europa-turné. Där var också Ry Cooder, som valde Havanna före Miami i solidaritet med sin kollega. Ry Cooder har ju också förbjudits av Bush-regimen att spela in mer musik på Kuba.

När en av de ledande musiknationerna i Latinamerika utestängs från Latinska Grammy är det många som undrar om det inte är dags att flytta den dit den hör hemma, dvs i Latinamerika.

INTERNATIONELL RAP-FESTIVAL I HAVANNA

I mitten av augusti hölls en internationell rap- och hiphop-festival i Havanna. Ett av de främsta dragplåstren var färgstarka och Grammy-belönade Erykah Badu, en av USAs verkligt stora soul-sångerskor.

Drygt 70 band från 10 länder deltog. Förutom kubanska kom också gästartister från USA, Mexiko, Brasilien, Puerto Rico, Colombia, Kanada, Storbritannien och Schweiz. Konserter gavs under fyra dagar bl a på amfiteatern i förorten Alamar, där den kubanska hiphop-rörelsen vuxit fram. Även Nationalteatern upplät sina lokaler, liksom musikscenen Mi Habana.

I samband med festivalen publicerades det första numret av "Revista de Rap Cubano Movimiento", en tidskrift som ges ut av Cuban Rap Agency och Hermanos Saíz-föreningen, som organiserar och stödjer unga kulturarbetare. På Havannas Musikmuseum hölls diskussioner kring studier från bl a USA och Puerto Rico om kvinnans sociala engagemang i hiphop-rörelsen och rörelsens utveckling i olika sociala och kulturella miljöer. Kubanska forskare berättade om rappen på Kuba, sociologiska aspekter och kopplingar till andra kulturfenomen. Hiphop- och musikfilm i allmänhet visades också, bl a "8 Miles" med Eminem, Clint Eastwoods "Bird" om den legendariske jazzsaxofonisten Charlie Parker, "Beat Street" av Stan Lathan och den kubanska dokumentären "We the Music".

Världens äldste musiker

Dick Emanuelsson

Det blev en "gringo" som gjorde dem världsberömda. I centrum stod "Compay Segundo", eller Francisco Repilado som 95-åringen hette. Ry Cooder, gitarrist, insåg att de gamla gubbarna representerade en kulturell skatt utan like.

Rösterna från Ibrahim Ferrer och Compay Segundo, de outplånliga melankoliska "Candela", "Chan, Chan", "Dos Gardenias" eller "El Carretero" fick biobesökarna att vibrera och unga när filmen "Buena Vista Social Club" visades runt om i världen 1999. Sedan satte gubbarna och den underbara Omara Portuondo, känd för "Lagrimas Negras", svarta tårar, i gång en världsturné där musiken, humorn och Kuba kom i centrum. Miamimaffian rasade och talade om Ry Cooder som en landsförrädare och en representant för den "Castristiska diktaturen".

Compay blev den andre musikstorheten som Kuba sörjer i år. I början av året omkom Polo Montañez i en bilolycka, *El Guajiro*, som han också kallades för sin musikstil. Några dagar efter Compay Segundos död, kom nyheten att även "La Reina de la Salsa", Salsans Drottning, Celia Cruz, 78, hade dött. Till skillnad från Montañez och Segundo lämnade hon Kuba redan 1960 och återvände aldrig. Hon blev ett villigt verktyg för den Miami-maffians kampanjer. Trots det hade kommunistpartiets dagstidning Granma en hyllning till Celias odiskutabla musikaliska talang.

Compay Segundo föddes i Santiago de Cuba. 1922 komponerade han sin första melodi, "Yo vengo aquí", till den kvinna han hade förälskat sig i. Han blev klarinettist i Santiago de Cubas kommunala orkester 1929.

- Framgången på gamla dar har tagit mig med överraskning, men jag har redan komponerat en melodi på alla dessa upplevelser som heter "Las flores de la vida", Livets blommor, som är namnet på en av mina skivor. Den blev nominerad till en Grammy. Jag skrev texten till den i Tyskland, satte musiken i Havanna och gjorde inledningen medan jag flög till mitt möte med Påven, berättar den gamle mannen i en intervju med Prensa Latina.

Compay Segundo har erfarenhet av ett helt sekel. Han har sett och i mörgen känt av de korruperade regeringarna som växlade mellan liberaler och konservativa, med USA-ambassadörens mandat att regera.

- När jag första gången fick höra om en person vid namn "Fidel", som stred upp i bergen i Sierra Maestra, och det första han skapade var en skola för att lära våra barn att läsa och skriva, blev jag imponerad. Tänk om alla presidenter ägnade sig mer åt hälsovård, utbildning och folkens kultur.

- Kuba har gett ett annorlunda men bra exempel. Självaste presidenten har arbetat på landsbygden, invigt nya skolor med datorer, infört solenergi för att vi ska ha tillgång till elektricitet.

Fidel Castro 26 juli 2003:

Varken EU eller USA kommer att få sista ordet om mänsklighetens framtid! Det kommer folken att få!

Översättning Eva Sjöblom

EUs cyniska politik mot Kuba var ett centralt tema i Fidel Castros tal den 26 juli, 50-årsdagen av anfallet på Moncadakasernen i Santiago, då en grupp unga revolutionärer startade den väpnade kampen mot Batistadiktaturen.

”EU borde sluta svansa efter USA och istället ta itu med arbetslöshet och analfabetism i de egna länderna”, ansåg Fidel Castro. Här följer en komprimerad version av hans tal som han inledde med att sammanfatta de enorma förbättringar som ägt rum sedan 50-talet:

UR FIDEL CASTROS FÖRSVARSTAL 1953

År 1953 – fem och en halvmiljon invånare varav 600.000 går utan arbete.

500.000 lantarbetare har arbete bara fyra månader om året. En miljon människor går utan arbete från maj till december 400.000 industriarbetare och daglönare bor i infernaliska baracker, och lönerna går direkt från arbetsgivaren till ockraren. 10.000 unga läkare, ingenjörer, advokater, veterinärer, lärare, tandläkare, farmaceuter, journalister, målare, skulptörer etc. är arbetslösa.

85 procent av småbrukarna arrenderar mark och kan avhysas när som helst från sina små lotter.

200.000 lantarbetarfamiljer har inte minsta lilla markplätt att odla mat på åt sina svältande barn.

Mer än hälften av landets bästa åkerjord ligger i utländska händer.

Över tre miljoner hektar mark ligger för fåfot.

2,2 miljoner stadsbor betalar mellan 20 och 35 procent av sina inkomster i hyror.

2,8 miljoner människor på landsbygden och i förorterna saknar elektriskt ljus.

På landsbygden går mindre än hälften av barn i skolan - barfota, halvnakna, undernärda.

90 procent av landsbygdens barn förtärs av parasiter.

Tusen sinom tusen barn dör varje år av brist på resurser.

STATISTIK UR TALET 26 JULI 2003

År 1953 Vuxna analfabeter: 807.700, 22,3 procent

Gymnasieutbildade: 139.984, 3,2 procent.

Akademiker 53.490

År 2002 Vuxna analfabeter: 38.183, 0,2 - 0,5 procent.

Gymnasieutbildade, 5.733.243, 58,9 procent

Akademiker 712.672

Arbetslöshet 3 procent

75,4 procent av alla bostäder är byggda efter revolutionen.

85 procent av befolkningen äger sin bostad och betalar ingen skatt.

95,5 procent av alla bostäder har elektrisk ström

Kuba har flest lärare per invånare. Klasserna har högst 20 elever per lärare på låg- och mellanstadiet, och 15 elever på högstadiet.

Medellivslängden är 76,15 år, och barnadödligheten under det första levnadsåret 6,5 promille. Det är den lägsta barnadödligheten i hela tredje världen, och lägre än i flera länder.

Det kan låta som om allt vore frid och fröjd, som om vi inte hade haft över fyrtio år av järnhård ekonomisk blockad, oräkneliga aggressioner och sabotage, terrorism, mordförsök och allsköns fientliga handlingar mot vårt land.

Den hårda kampen har härdat folket som fått lära sig att slåss på många fronter samtidigt, att åstadkomma mycket ur litet och aldrig tappa sugen. Ett prov på detta var folkets hjältemod, uthållighet och beslutsamhet när socialistlägret försvann och Sovjetunionen upplöstes. När ingen i världen hade satt ett öre på att revolutionen skulle överleva, genomförde vårt folk en av historiens största bragder, utan att göra våld på en enda av revolutionens etiska och humanitära principer och trots fiendens högljudna lögnkampanjer.

Fegt och avskyvärt av EU

I början av juni beslöt EU dra in sitt ”humanitära bistånd”. Det var ett fegt och avskyvärt beslut som ökar på fientligheten, hoten och riskerna som USAs aggressiva politik medför.

Hur mycket pengar har det då rört sig om under de sista åren, som varit mycket påfrestande för vår ekonomi? År 2000 uppgick det s.k. humanitära biståndet från EU till 3,6 miljarder dollar, 2001 till 8,5 miljarder, 2002 till 0,6 miljard: ett genomsnitt på 4,2 miljarder dollar om året.

Mellan november 2001 och oktober 2002 drabbades Kuba av tre orkaner med skador för 2,5 miljarder dollar, plus det dråpslag mot turistintäkterna som terroristaktionerna 11 september 2001 mot USA förde med sig. Till det kom fallande socker- och nickelpreiser till följd av världsekonomins kris och avsevärda prisstegringar på olja. Vad betyder dessa biståndspengar, när USAs ekonomiska blockad har kostat Kuba 72 miljarder under fyra årtionden? Helms-Burtonlagen, som USA tillämpar utanför egna gränser, skadar EUs ekonomiska intressen. Men EU gick med på att inte skydda sina företag i handeln med Kuba, i utbyte mot vaga löften om att inte tillämpa denna lag på EU-investeringar i USA.

Med sin subventionerade sockerproduktion har EU-länderna undandragit Kuba miljarder dollar i importintäkter. Under de sista fem åren har Kuba köpt varor från EU-länderna för 7,5 miljarder dollar, cirka 1,5 miljarder om året. De har under samma tid bara köpt varor från Kuba för ca 571 miljoner om året. Vem hjälper egentligen vem?

Vad mera är, den beramade humanitära hjälpen har försenats av byråkrati och omöjliga villkor. Till exempel krävs att vi skjuter till lika mycket pengar i nationell valuta. För att ge ifrån sig en miljon dollar, krävde EU att Kuba pungade ut med 27 miljoner pesos, samt att europeiska frivilligorganisationer skulle delta i beslut om pengarnas användning. Så orimliga villkor gick vi aldrig med på, och det praktiskt taget stoppade biståndsfloppet under tre års tid och har därefter begränsat det avsevärt.

Att med dessa medel vilja pressa och hota Kuba är rent ut sagt upprörande. Kuba är ett litet, ansatt och blockerat land, men har inte bara lyckats överleva utan också hjälpa många länder i tredje världen, som under århundraden sugits ut av europeiska kolonialmakter.

Kubas utvecklingsbistånd

Under 40 års tid har över 40.000 ungdomar från drygt 100

länder i tredje världen examinerats på Kuba som akademiker och kvalificerade tekniker. Utbildningen har varit helt gratis. 30.000 har kommit från Afrika, men i motsats till EU-länderna har vi inte shanghaiat en enda av dessa begåvningar. Och under samma tid har över 52.000 kubanska läkare och hälsovårdsarbetare tjänstgjort kostnadsfritt i 93 länder, där de räddat miljontals liv.

Ännu har Kuba inte helt kommit ur den ekonomiska krisens svårigheter. Ändå studerade förra året mer än 16.000 ungdomar från tredje världen gratis på universitet här, varav drygt 8.000 till läkare. Om vi uppskattar vad de skulle få betala i USA och Europa, motsvarar det en gåva på över 450 miljoner dollar om året. Läger vi därtill de 3.700 läkare som under svåra förhållanden tjänstgör i olika avkrokar utomlands, så får vi plussa på nära 200 miljoner, om vi utgår från de läkarlöner Världshälsoorganisationen betalar. Detta kan vårt land göra tack vare sitt enastående mänskliga kapital. Det borde tjäna som föredöme för EU, som borde skämmas över sitt ynkliga och ineffektiva bistånd till dessa länder.

Samtidigt som kubanska soldater göt sitt blod i strid mot apartheidsystemets trupper, bytte EU-länderna varor med de sydafrikanska rasisterna för miljarder dollar om året och drog genom sina investeringar nytta av den sydafrikanska befolkningens slaveriliknande arbetsförhållanden.

EU saknar självständig politik

Den 21 juli bekräftade EU sin skamliga "gemensamma ståndpunkt" och det Kuba-fientliga beslutet från den 5 juni, men sa att den politiska dialogen skulle fortsätta "för att mer effektivt eftersträva målet för gemensamma ståndpunkten".

Vanlig enkel självaktning gör att Kubas regering tackar nej till varje slags bistånd eller humanitär hjälp som EU-kommissionen och EUs regeringar eventuellt erbjuder. Vårt land godtar bara sådan hjälp, hur ringa den än må vara, från regionala eller lokala organ, från frivilligorganisationer och solidaritetsrörelser som inte ställer politiska villkor.

EU tar sig vatten över huvudet när de påstår att den politiska dialogen skall föras vidare. Ett folks överhöghet och självkänsla är ingenting man diskuterar med någon annan, än mindre med en samling före detta kolonialmakter som bär ett historiskt ansvar för slavhandel, utplundring och utrotning av hela folk, som bär skulden till den underutveckling och misär som miljarder människor lever under, människor som de fortsätter att pungslå genom ojämlika bytesförhållanden, utsugning och slöseri med deras naturtillgångar, en utlandsskuld som är omöjlig att betala, stöld av deras bästa begåvningar mer flera metoder.

EU har inte den frihet som krävs för en självständig dialog. EUs åtaganden mot NATO och USA, EU-ländernas uppslutning i Genève bakom dem som vill krossa Kuba, gör att EU inte är i stånd till ett konstruktivt meningsutbyte. Snart kommer länder från det gamla socialistlägret att gå med i EU. Makthavarna i dessa länder, som hellre tjänar USAs än Europas intressen, kommer att bli supermaktens trojanska hästar inom EU.

Vi applåderade EU när det bildades, för det var det enda vettiga att göra som motvikt till den mäktiga militära bundsförvantens och ekonomiska konkurrentens strävan

efter världsherravälde. Vi applåderade också euron som motvikt till dollarns nästan totala dominans i världsekonomin. Men när EU med arrogans och beräkning ger sig på Kuba för att hålla sig väl med världens herrar, så förtjänar det inte minsta gnutta högaktning från vårt folks sida.

Så om dialog ska föras ska den vara offentlig och äga rum i internationella fora. Där ska vi diskutera de allvarliga problem som hotar världen. Vi tänker inte försöka diskutera den Europeiska Unionens eller Oenighetens principer. I Kuba skall de finna ett land som varken underkastar sig någon husbonde, godtar hot och eller tigger allmosor utan som är rakryggat nog att säga som det är.

När så många fjäskar för EU behöver någon säga ett sanningens ord.

EU borde

- prata mindre om och göra mer för de verkliga mänskliga rättigheterna för det stora flertalet folk i världen
- uppträda klokt och med självaktning gentemot dem som försöker lägga världen under sig
- försvara sin kulturella identitet mot invasionen från USAs mäktiga underhållningsindustri
- ta hand om sina tiotals miljoner arbetslösa, skola sina funktionella analfabeter
- behandla invandrare som människor och garantera samtliga medborgare verklig social trygghet och vård
- lägga band på sin konsumtion och sitt slöseri
- se till att alla medlemsländer bidrar med 1 procent av sin BNP för att stödja utvecklingen i tredje världen eller åtminstone lindra den fruktansvärda fattigdomen, ohälsan och analfabetismen, detta utan vare sig byråkrati eller demagogi,
- ersätta Afrika och andra regioner för den skada de åsamkats under århundraden av slaveri och kolonialism
- ge självständighet åt de enklaver som EU-länder fortfarande håller som kolonier, från Västindien till Falklandsöarna, och utan att neka dem det ekonomiska bistånd de har rätt till med tanke på den koloniala utsugning de utsatts för.

Listan kan göras oändlig. Följande måste tilläggas:

- Fast och bestämt motsätta sig den tanke om förebyggande överraskningsanfall mot vilket land som helst, som förts fram av historiens starkaste militärmakt.

Att förtala och straffa Kuba är inte bara orätt och fegt, det är absurt. Med det fantastiska och osjälviska mänskliga kapital som Kuba har skapat behöver vi inte EU för att överleva och utvecklas. EU måste lägga band på sin arrogans och sitt översitteri.

Nya starka krafter växer fram överallt. Folken har fått nog av förmynderi, utländsk inblandning och utplundring genom mekanismer som gynnar de högst utvecklade och rikaste till priset av ökad fattigdom och ekonomisk ruin för andra.

En del av dessa folk har redan börjat en frammarsch som inte går att hejda.

Andra kommer att sluta upp. Bland dessa folk håller jättar på att vakna.

Framtiden tillhör dem.

NORDISKA BRIGADEN JULI 2003.

Med 9 deltagare från Sverige tillbringade sommarens Nordiska Brigad tre veckor i Sancti Spiritus. På förmiddagarna arbetade dei en kommunal organisk grönsaksodling, "organopónico". Resten av tiden ägnades åt många studiebesök: tre sjukhus, en radiostationen och länets TV-station slakteriet i Sancti Spiritus och ett jordbrukskooperativ utanför staden. Mycket musik, av hög klass och varierande slag fanns med hela tiden, men också annan kultur som besök på en konst- och hantverksskola i Trinidad, kolonialmuseet och biblioteket i Sancti Spiritus, och stadens sportcentrum. Där ingick också en rad föredrag och seminarier och många tillfällen till diskussioner. En kväll var de gäster hos en kvartersavdelning inom kvinnoförbundet FMC. Och 26 juli invakades tillsammans med tre kvarterskommittéer med mat, dryck, dans och sånger för livet och revolutionen.

FAO BERÖMMER EKOLOGISKT JORDBRUK

Enligt FAO, FNs organisation för livsmedel och jordbruk, har Kubas modell för urbant jordbruk visat sig vara mycket

framgångsrik när det gäller att förse befolkningen med mat. Francisco Arias, som är FAOs representant på Kuba förklarade att modellen erbjuder ett långsiktigt hållbart och hälsosamt sätt att odla, med organisk jord och biologiska bekämpning av insekts- och andra angrepp på grödorna.

Han underströk också att denna modell som byggts ut över hela landet sedan 1994 är rationellare och mer effektivt än traditionellt jordbruk, utvecklas i harmoni mellan människor, odlingar, kreatur och natur. Det ger också ett varierat utbud över hela året, och återbrukar dessutom avfall av olika slag. Erfarenheterna kan vara av stort värde för andra länder i tredje världen enligt Arias, som deltar i FNs Sjätte internationella Konferens mot Ökenutbredning och torka, som pågick fram till 5 september i Havanna.

Ett FAO dokument som delades ut på konferensen visade att bara två länder i världen, Kuba och Schweiz, stöder långsiktigt hållbart jordbruk, och ser dess utveckling som en huvudsak i jordbruket. Dokumentet uppmanar till beaktande av dessa metoder också i annan ekonomisk och miljöpolitik, med hänvisning till de enastående framgångar de visat föra med sig när det gäller ett hållbart sätt att bruka jorden. AIN 030829

Foto Thomas Widén

KONTAKTADRESSER

Svensk-Kubanska Föreningen

Martin Österlin, tel 031-711 07 99

Achim Rödner, förbundssekreterare

Drottninggatan 89-91,

tel/fax 08 - 31 95 30

Box 45 065, 104 30 Stockholm

svensk.kubanska@swipnet.se

Lokalavdelningar

GOTLAND: Bo Ekman, 0498-240 539,

Klausevägen 2, 620 20 Klintehamn

GÖTEBORG: Henrik Johansson,

0709-36 73 77. Lokalen 031-14 75 65

MALMÖ: Jesper Eriksson, 040-18 84 01,

Kungsgatan 31, 212 13 Malmö

NORRKÖPING: Marta Gutierrez, 011-17 41

70, Torsten Fogelqvistgatan 9, 603 76

Norrköping.

STOCKHOLM: Sverri Jacobsen, 08-766 31

44, Jupitervägen 34, 181 63 Lidingö

UPPSALA: Kerstin Olerud, 018-32 33 27,

Kungsgården 4, 755 94 Uppsala.

VÄSTERÅS: Björn Berggren, 021-12 11 17,

Hemsida: <http://svensk.kubanska.webbsida.com>
<http://elak.cjb.net>

Djäknegatan 24, 722 15 Västerås.

JÖNKÖPING: Anders Svensson, 036 - 12

15 97, Solstickegatan 9, 4tr.

553 13 Jönköping.

Lokalgrupper:

ESKILSTUNA: Thomas Widén, 016-13 97

22, Nybrogatan 5 A, 632 20 Eskilstuna

HULTSFRED: Rolf Lif, 0495-41967,

Bygatan 9, 57736 Hultsfred

LUND: Alonso Acosta Rivera, 046-20 16 43,

Flygelvägen 30, 224 72 Lund

SUNDSVALL: Bertil Olsson, 060-10 13 57,

Bågevägen 41 A, 856 52 Sundsvall.

UDDEVALLA: Eva Jaksjö, 0522-15249, Södra

vägen 17, 451 40 Uddevalla

UMEÅ: Mats Strandberg, 090-42376,

Degernäs 502, 905 80 Umeå

VÄXJÖ: Jaime Pedraza, 0470 481 31,

Gabotvägen 26, 352 45 Växjö

ÖSTERSUND: Björn Håkansson, 063-

122403 Lottgatan 30, Östersund

Kontaktpersoner:

BODEN: Anna-Greta Wallmark, 0921-

108 11, Jakobsgatan 11 B, 961 62

Boden

HELSINGBORG: Rutger Assarsson,

BRonsåldersvägen 15, 265 32 Åstorp

HUDIKSVALL: Thomas Thornell, 0650-

941 35, Ankargatan 29 b, 824 00

Hudiksvall

KARLSHAMN: Lennart Thomasson,

0454-32 16 20, Mysslevägen 10, 374

53 Asarum.

LULEÅ: Rolf Viklund, 0920-26 90 15,

Höstvågen 40, 951 49 Luleå.

NYKÖPING: Håkan Linderyd, 0155-21

66 42, Ringvägen 22, 611 35,

Nyköping.

PAJALA: Erik Zakrisson, 0978-560 15,

Huuki 5368, 984 91 Pajala

ÖREBRO: Marianne Skanse

Irisgatan 8, 703 53 Örebro